

Elena Urko:

“Orain, emakumeok, transok, bollerok, amaneratuok, elbarriok eta lodiok hartzen ditugu kamerak, eta geure errepresentazioa gobernatzen”

Aktibista transfeminista da Elena Urko, eta Post Op taldeko kidea, Majo Pulidorekin batera. Postpornoaz eta errepresentazioaz hitz egin dugu berarekin.

Danele Sarriugarte Mochales

@daneleSM

ARGAZKIA : ANTONIO ARCARO.

Orain urte batzuk, mugimendu indartsua sortu zen postpornoaren bueltan, batez ere Bartzelona inguruan. Zer da postpornoa?

2003an iritsi nintzen Bartzelonara eta urte horretan bertan sortu zen Post Op. Bartzelonan, garai hartan, topaketa mordo bat ari ziren egiten, hala instituzioetan nola autogestionatuak. Hausnartzen genuen zer arazotsuak diren identitateak, eta hitz egiten genuen politika *queerrei*, maskulinitateei eta beselako pornografia bati buruz.

Testuinguru horretan kokatu behar da postpornoa. Zenbait feminismok eta pertsonak begi kritikoz erreparatzen genion porno *mainstream*-ari, izan ere, sexuari, generoari eta gorputz normaltasunari buruzko hamaika estereotipo betikotzen baititu, eta, gainera, sexuari buruzko egia bakar bat saltzen, askotariko identitate eta praktikak kanpoan utzita. Desira eraikia bada, bada, orduan, garrantzitsua da bestelako desirak eta iruditeriak sortzea, bestelako praktikak eta identitateak txertatzea, gizarte heteropatriarkal, *kapazitista* eta kapitalista ez indartzeko.

Orain, emakumeok, transok, bollerok, amaneratuok, elbarriok eta lodiek har-

tzen ditugu kamerak, eta geure errepresentazio propioa gobernatzen.

Nabarmen aldatu da hiria. Zertan igaritzen da?

Gutako askorentzat hainbat gauzaren ikur zen Bartzelona: askatasuna, arte adierazpen ugariak, underground kultura, raveak eta politika; hara iristean, ordea, amets horren azken arnasestuak baino ez genituen aditu. Urte gutxiren buruan, izugarri murriztu zituzten geure askatasunak, espazio autogestionatuak itxi zituzten pixkana, eta espazio instituzionalizatu eta kontrolpekoetatik at egiten zen kultur ekintza orori jazarri zitzaizkion. Turistentzako jolas parke handi bat bihurtu zen hiria, kreditu-txartela astinduz baino eskuratu ezin zen kultura sustatu zen, baita ordenantza zibiko berri bat onartu ere, zeinaren bidez, espazio publikoa erabiltzea galarrazi baitziguten. Orain aldaketa prozesu batean gaude berriro, Ada Colau alkate dugula, eta espero dut Bartzelona bizitzeko moduko hiri bat bihurtuko dela berri.

Postpornora itzulita, Artelekun ere izan zen tailer bat, benetan garrantzitsua.

Bai, 2008an, *Feminismo Porno Punk* jardunaldiak egin ziren Artelekun. Hantxe egin genuen gure estreinako tailer post-

pornoa eta hantxe ezagutu genituen gaur egun geure aliatu politikoak diren hainbat, eta haiekin batera sare sakanak ehundu. Garrantzitsua iruditzen zaigu gorputzaren bidez sortzea alianztzak, jarioen bidez, eta politika egiteko sexualitea esperimintatzea eta gorputzek elkarrekitea. Tailerrek aldaketa eraginkorrak sortzen dituzte: hainbat lagunek beren taldeak antolatzen dituzte gero, eta urteak pasatuta, askok esan digute tailer horiek mugarri izan zirela sexualitateari buruz zeukatzen ikuspegian. Politikak gorputza zeharkatzen duenean, esperientziaren bidez, orduantxe egiten dizu buruak klik, eta ez dago atzera egiterik.

Zergatik dira sexualitatea eta pornoa borroka-zelai funtsezko?

Bada, gure ikuspegitik, pornoa ideologia bat delako. Pornoak gorputz eta praktika jakin batzuk zilegitzen ditu, eta beste batzuk, ordea, doilortzat jotzen eta ikusezin egiten. Gaur egun, gero eta gazteago iristen da jendea pornografiara interneten bitartez, eta kezkarria iruditzen zait sexu-hezkuntza pornografia nagusiaren esku uztea. Beharrezkoa da bestelako sexualitate eta gorputzak agertzen dituen porno bat sortzea; gorputz guztia sexualtzat jotzen duen porno bat, zentzumen oro kontuan hartzen

*U.K.I. Performance Nazioarteko Cuir ekitaldian.
Reina Sofia Arte Zentroan, 2011n.*

duena eta ez soilik genitalak, eta askotariko praktikak erakusten dituena.

Nola, noiz eta zertarako sortu zen Post Op?

2003an sortu zen, Maratón Postpornoaren osteko orgia baten ondoren. Hasieran, gure helburua zen espazio publiko-ramatea hausnarketa haiek guztiak, identitateei, sexualitateari eta erre-presentazio pornografikoari buruzkoak, izan ere, sarritan, ez baitziren ateratzen espazio instituzionaletik, zentro sozialetik edo festa-girotik. Geure egin genituen pornografia nagusiaren tresnak: hala, tresnok irauli eta ikus-entzulea harritzen genuen. Sexuaren eta generoaren dikotomiak hautsi nahi genituen, eta, horretarako, performanceak egiten genituen, eta izaki nahasgarri eta mutanteak sartzen espazio publikoan.

Zuen lanean, besteak beste, espazio publikoa bersexualizatzen duzue.

Egunero bonbardatzen gaituzte ikus-entzunezkoek gorputzaren, binarismoaren eta sexualitatearen inguruan, eta ezinbestekoa iruditzen zaigu hori guztia xalo-xalo ez irenstea; horregatik, bes-telako ikuspegiak sortu behar dira diskurtso normatiboaren aurrean. Adibidez, ecosex/urbansex tailerretan, gure helburua da ordenantza zibiko berrien

» “Egunero bonbardatzen gaituzte ikus-entzunezkoek gorputzaren, binarismoaren eta sexualitatearen inguruan, eta ezinbestekoa iruditzen zaigu hori guztia xalo-xalo ez irenstea”

bidez ia-ia erabiltezin bihurtu diren lorategi eta plazak sexualizatzea. Zertarako nahi dugu parke bat, ezin badugu belarra zapaldu? Praktika postporno askok badute abantaila bat: kanpotik, ez dira sexu-praktikatzat jotzen, izan ere, sarritan, begirada oso murriztua da eta genitalekin lotutako hori baizik ez da jotzen sexualtzat; orduan, hala ez denean, zerbaitek nahasten eta artegutzen ditu ikusle-entzuleak, baina tartetxo bat behar dute ikusten duten hori ulertzeko eta ondoren erabakitzeke ea salatzeke modukoa ote den.

Urteak pasa ahala, nola aldatu dira zuen ekimenak?

Hasieran, performanceak egiten genituen, baina adierazpide horren bidez ezin ginen toki askotara iritsi, urrun zeudelako edo aurrekonturik ez genuelako. Gainera, konturatu ginen batzuetan ikus-entzuleak kanpo geratzen zirela: performanceak ikusgarriak ziren, baina ez genekien ikus-entzuleek benetan ulertzen ote zuten zertaz ari ginen.

Orduan, bideo postpornoak egiten hasi ginen, eta jaialdi eta topaldietara bidaltzen, bai eta gure lehen gorputz tailerrak egiten. Horien bidez gonbita luzatzen genien parte-hartzaileei, beren sexualitatea esperimenta zezaten, jolas moduan.

Tailer batzuetan, iruditegi pornografiko berriak sortzen ditugu; beste batzuetan, berriz, esperientzia dugu oinarrian, eta helburua da geure gorputzak ahalduztea eta beste gorputz batzuekin elkarrekitea, ez soilik ikusmenaren bidez, baizik eta beste zentzumenak ere baliatuz. Jostailuak, protesiak eta gorputz-atal ahaztuak erabiltzen ditugu, eta saiatzeko gara arauz kanpokotzat jotzen diren gorputzekin aliantzak sortzen: pertsona lodiak, transak, aniztasun funtzionalekoak, ebakuntza edo gaitzen baten ondorioz gorputza aldatu zaienak...

Azken urteotan, aniztasun funtzionaleko kolektiboarekin jardun duzue asko.

Funtsezko aliantza bat izan da. Aspalditik ari ginen gorputz normaltasunaren parametroekin bat ez datozen gorputzei buruz hizketan, hala ere, generoarekin eta sexuarekin lotutako zapalkuntza-ardatzaz ari ginen batez ere, eta ez genituen aintzat hartzen beste zapalkuntza-ardatz batzuk, hala nola gaitasunarena.

Uste genuen jende guztiari irekitako tailerrak egiten genituela, eta, batzuetan, ez genuen eskaintzen espazio irisgarririk ez ariketa egokiturik. Jakina, hori aldatu dugu, eta orain ezinbesteko baldintza da gure espazioetan eta dinamikan.

Tailer postporno bat egiteko eskaini ziguten *Yes we fuck* dokumentalerako eta mugarrria izan zen hori. Sekulako bizipena izan zen, tailer horretan konturatutako ginen ez zegoela jostailu barne-hartzailerik eta halaxe sortu zen Pornortopedia proiektua: hain zuzen ere, sexu-jostailuak diseinatzen ditugu, bestelako interesak, sentitzeko eta mugitzeko moduak aintzat hartuz.

» “Gure ikuspegitik, pornoa ideologia da. Pornoak gorputz eta praktika jakin batzuk zilegitzen ditu, eta beste batzuk, ordea, doilortzat jotzen eta ikusezin egiten”

» “Praktika postporno askok badute abantaila bat: kanpotik, ez dira sexu-praktikatzat jotzen, izan ere, sarritan, begirada oso murriztua da eta genitalekin lotutako hori baizik ez da jotzen sexualtzat”

Urte horretan bertan, Muestra Marrana jaialdian atal bat eskaini genion postporno elbarriari eta hortxe konturatu ginen hutsunea zegoela, ez zegoela porno askorik, aniztasun funtzionaleko jendeak egina, ahalduntzeko ikuspegi batetik. Halaxe sortu zen Nexos: bideo bat da, gorputzaren inguruan lan egin nahi zuten cripple eta queer aktibistek elkarlanean sortua.

Zertan ari zarete orain?

Pornortopediarekin jarraitzen dugu buru-belarri. Majo Pulido A Coruñan dago, topagune batean, eta prototipo berri bat sortzen dabil: mugikortasun gutxi daukaten pertsonentzako jostailu bat da, alua ikusi ahal izateko eta klitoria kitzikatu ahal izateko; horretarako, bibragailuak eta presio-sentsore batzuk ipintzen dira gehien kontrolatzen duzun gorputz-atalean. Neu, berriz, dibulgazioan eta hezkuntzan nabil. Esate baterako, Topatu Pototak jardunaldietan izan naiz orain gutxi Tolosan, neska gazteekin. Hitzaldi bat eskaini nuen postpornoaz eta porno etiko, feminista eta iraultzaileaz. Lanean jarraitzeko gogoz gabiltza, noski. ■

Kalean da abenduko

aizu!

- Otxandiotik Iruñera, nola?
- Aralarren, pistak polemikarako bide
- Imanol Ituiño, arin-arin
- Durangoko Azokara bisitan
- Euskara elkarteak etorkizunari begira

Urte osoko harpidetza (Hego Euskal Herria eta Espainia) **29 €**
aizu.eus